

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Akčný plán EÚ proti prevádzaniu migrantov (2015 – 2020)“

[COM(2015) 285 final]

(2016/C 071/12)

Spravodajkyňa: Brenda KING

Európska komisia sa 6. júla 2015 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán proti prevádzaniu migrantov (2015 – 2020)“

[COM(2015) 285 final].

Sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 12. novembra 2015.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 512. plenárnom zasadnutí 9. a 10. decembra 2015 (schôdza z 10. decembra) prijal 176 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závěry a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta stanovené ciele akčného plánu EÚ proti prevádzaniu migrantov ⁽¹⁾, najmä „potlačanie a prevenciu prevádzania migrantov, pričom zároveň zabezpečuje ochranu ich ľudských práv“ a „riešenie prvotných príčin nelegálnej migrácie“. EHSV pripomína, že utečenci majú na základe Dohovoru OSN o právnom postavení utečencov z roku 1951 osobitné postavenie.

1.2. EHSV podporuje úsilie akčného plánu bojovať proti organizovaným zločineckým sieťam prostredníctvom spravodajských a finančných vyšetrovaní, aby sa skoncovalo s praním špinavých peňazí a zhabal majetok pochádzajúci z trestnej činnosti. Dôrazne však odporúča, aby sa v pláne prijal vyvázenejší a komplexnejší prístup a podrobne sa uviedlo, akú ochranu a pomoc EÚ poskytne prevádzaným osobám.

1.3. Na základe vyhlásenia v oznámení Európskej komisie, že „čím menej ľudí bude vyhľadávať prevádzачské siete, tým budú slabšie,“ EHSV poukazuje na vyhlásenie Úradu OSN pre drogy a kriminalitu, že „pre mnohých ľudí žijúcich v chudobných krajinách alebo oblastiach postihnutých ozbrojeným konfliktom a politickou nestabilitou je v súčasnosti ťažké, ak nie nemožné, zadovážiť si víza do schengenského priestoru. Jednotlivci a skupiny usilujúce sa o zisk zneužívajú túto situáciu a vytvorili si ziskové podnikanie ako odpoveď na dopyt po prekročovaní hraníc“ ⁽²⁾. EHSV preto odporúča zavedenie preventívnych opatrení, a to zohľadnením žiadosti generálneho tajomníka OSN adresovanej EÚ „zvážiť zvýšenie zákonných a bezpečných ciest do Európy pre [utečencov a migrantov], aby neboli ponechaní napospas zločineckým sieťam a nevydávali sa na nebezpečnú cestu.“ Tieto vyhlásenia odrážajú odporúčania viacerých stanovísk EHSV o migrácii.

1.4. EHSV súhlasí s tým, že sa musí uplatňovať zásada solidarity a spoločnej zodpovednosti, aby sa zabezpečilo vyvázenejšie rozdelenie žiadostí o azyl medzi členskými štátmi. Bude potrebné prispôsobiť Dublinský dohovor, aby viac odrážal tento inkluzívnejší systém a chránil Schengenskú dohodu.

⁽¹⁾ COM(2015) 285 final.

⁽²⁾ Zástupkyňa Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC), pani Martina Hanke. Prejav prednesený počas verejnej diskusie EHSV o prevádzaní migrantov v Bruseli 12. októbra 2015.

1.5. EHSV preto podporuje vyhlásenie predsedu Komisie Jeana-Clauda Junckera, ktorý varoval členské štáty pred zneužívaním migrantskej krízy na zrušenie Schengenskej dohody⁽³⁾. EHSV žiada, aby Komisia tento vývoj pozorne sledovala a zabezpečila rýchly návrat do normálu.

1.6. EHSV takisto odporúča, aby sa Európskemu podpornému úradu pre azyl (EASO) udelili väčšie právomoci na výkon práce, najmä pokiaľ ide o jeho operačné podporné činnosti a spoločné podporné azylové tímy v členských štátoch, ktoré potrebujú osobitnú alebo núdzovú podporu. EÚ musí zaistiť, aby členské štáty využívali humanitárne víza harmonizovanejšie, jednotnejšie, nezávislejšie a pružnejšie, ako sa stanovuje v spoločnom vízovom kódexe.

1.7. EHSV víta najnovší návrh Komisie „riešiť vonkajší rozmer utečeneckej krízy“⁽⁴⁾ vrátane zriadenia núdzového trustového fondu pre Afriku. Zdá sa, že v tomto najnovšom návrhu sa uznáva, že riešenie hlavných príčin migrácie presahuje oblasť vnútorných vecí a bezpečnosti a je prepojené s inými oblasťami politik, ako je obchod, rozvoj, zahraničná politika, integrácia. To je v súlade so zásadou súdržnosti politik medzinárodnej rozvojovej spolupráce EÚ.

1.8. EHSV odporúča, že s cieľom riešiť hlavné sociálno-ekonomické príčiny prevádzania migrantov by sa mal ako dlhodobé riešenie využiť program udržateľného rozvoja. EHSV chce členským štátom EÚ pripomenúť ich záväzok vyčleniť 0,7 % hrubého národného dôchodku (HND) na rozvojovú pomoc. V mnohých prípadoch nedošlo k splneniu tohto záväzku, pričom niektoré členské štáty znížili výšku svojej oficiálnej rozvojovej pomoci.

1.9. Vzhľadom na problémy Európy, ako je stagnujúci rast, starnutie a úbytok populácie, ako aj nedostatok pracovných síl, je takisto dôležité prepojiť migračné politiky EÚ s politikou migrácie pracovnej sily a integračnou politikou ako súčasť európskeho trhu práce, keďže existujú dostatočné dôkazy o tom, že migrácia je dôležitým faktorom hospodárskej obnovy a rozvoja v Európe.

1.10. EHSV súhlasí s tým, že je potrebné zlepšiť politiku návratu v rámci EÚ, a pripomína Komisii jej viaceré odporúčania vždy dodržiavať ľudské práva žiadateľov o azyl.

1.11. EHSV v tomto stanovisku vyzýva predstaviteľov inštitúcií Spoločenstva a národných vlád, aby zohľadnili kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú sociálni partneri a organizovaná občianska spoločnosť, pokiaľ ide o sociálny rozmer a prínos európskej migračnej politiky.

1.12. EHSV takisto žiada, aby sa venovala väčšia pozornosť systematickému financovaniu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré poskytujú zásadnú pomoc migrantom počas ich cesty do bezpečia, ako aj pri úsilí o integráciu, ktoré často kompenzuje nedostatočné inštitucionálne kapacity. EHSV uvíta prístup, v ktorom bude uznaná úloha organizácií občianskej spoločnosti pri porozumení otázke prevádzania migrantov a ich úloha sprostredkovateľov pri pomoci ľuďom v situácii, ktorú jednotlivé štáty, ani EÚ nedokážu riešiť.

2. Súvislosti

2.1. V európskej migračnej agende⁽⁵⁾ prijatej 13. mája 2015 sa uvádza prehľad okamžitých opatrení, ktoré by mala Komisia prijať s cieľom riešiť krízovú situáciu v Stredozemí, a boj proti prevádzaniu migrantov sa identifikuje ako priorita s cieľom „zabrániť zločineckým sieťam vykorisťovať migrantov a odstrániť podnety na neregulárnu migráciu“.

2.2. Od prijatia tejto agendy spôsobila rýchlo meniac sa situácia veľkého počtu žiadateľov o azyl mimoriadnu situáciu, ktorá vyústila do toho, že Európska komisia prijala rozhodné opatrenia a 9. septembra 2015 vydala komplexný balík návrhov s cieľom riešiť utečeneckú krízu.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/president/announcements/call-collective-courage_en.

⁽⁴⁾ Utečenecká kríza: Európska komisia podniká rálne kroky – Štrasburg, 9. septembra 2015.

⁽⁵⁾ COM(2015) 240 final.

2.3. Dôvodom návrhu Komisie⁽⁶⁾ bolo vyostrenie migračnej situácie v strednom a východnom Stredozemí. Podľa agentúry Frontex sú od 1. januára do 30. augusta 2015 stredné a východné stredozemské trasy a západobalkánske trasy hlavnými oblasťami neregulárnych prekročení hraníc do EÚ, čo predstavuje 99 % celkových neregulárnych prekročení hraníc EÚ. Z údajov agentúry Frontex tiež vyplýva, že západobalkánska trasa predstavuje viac než 30 % celkového počtu neregulárnych prekročení hraníc v roku 2015. To predstavuje prílev takmer 500 000 žiadateľov o azyl, čo vytvára intenzívny tlak na hraničné štáty EÚ⁽⁷⁾. Väčšina osôb, ktoré prichádzajú trasou cez stredné Stredozemie, sú migranti zo Sýrie a z Eritrey, v prípade ktorých je podľa údajov Eurostatu miera uznaných žiadostí o azyl viac ako 75 %. Podobne aj väčšina migrantov, ktorí prichádzajú východnou stredozemskou trasou a západobalkánskou trasou, pochádza zo Sýrie a z Afganistanu. To je v súlade s vyhlásením UNODC, že viac ako 80 % osôb, ktoré tento rok prišli do Európy po mori, pochádza z desiatich krajín, ktoré vytvárajú najviac utečencov na svete⁽⁸⁾.

2.4. Podľa vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) je k 4. októbru 2015 registrovaných 4 185 302 sýrskych utečencov. Tento údaj zahŕňa 2,1 milióna Sýrčanov registrovaných Egyptom, Irakom, Jordánskom a Libanonom, 1,9 milióna Sýrčanov registrovaných vládou Turecka, ako aj vyše 26 700 sýrskych utečencov registrovaných v severnej Afrike⁽⁹⁾.

2.5. V čase blížiaceho sa piateho roku trvania sýrskeho konfliktu sa v štúdií UNHCR poukazuje na rýchle zhoršovanie životných podmienok sýrskych utečencov v Jordánsku, kde veľký počet utečencov upadá do žalostnej chudoby v dôsledku rozsahu krízy a nedostatočnej podpory medzinárodného spoločenstva, ktorá pokrýva len 37 % žiadostí UNHCR o finančnú podporu týkajúcu sa Sýrie. UNHCR uvádza, že pokiaľ nebude k dispozícii dostatočné množstvo peňažných prostriedkov na podporu infraštruktúr hostiteľských krajín (susediacich s EÚ) a na zlepšenie životov a vyhliadok utečencov, ktorí v nich žijú, ľudia budú z nich aj naďalej odchádzať a mieriť do Európy. Kým veľká väčšina utečencov je príliš chudobná na to, aby odišla z utečeneckých táborov, tí, ktorí môžu, vyhľadávajú služby prevádzачov.

2.6. V návrhu rozhodnutia Rady, ktorý Komisia predložila 9. septembra 2015⁽¹⁰⁾, sa uvádza, že bude naďalej monitorovať vývoj migračných tokov vrátane situácie na východnej Ukrajine v prípade jej ďalšieho zhoršenia.

2.7. Táto mimoriadna utečenecká kríza sa odohráva v čase, keď má hospodárska situácia v EÚ vplyv na kapacitu a pripravenosť niektorých členských štátov, najmä hraničných štátov, poskytovať humanitárne služby v súlade so Ženevským dohovorom⁽¹¹⁾. Úsporné opatrenia majú takisto vplyv na organizácie občianskej spoločnosti, ktoré poskytujú služby žiadateľom o azyl. Niektoré členské štáty reagovali sprísnením hraničných kontrol, kým iné štáty zaviedli zákony s cieľom zadržať a potrestať tých, ktorí prekračujú schengenské hranice, aby žiadali o azyl.

3. Všeobecné poznámky

3.1. EHSV chce zdôrazniť svoj odkaz všetkým orgánom s rozhodovacou právomocou, aby EÚ konala ako skutočná Únia, a to prijímaním, dodržiavaním a uplatňovaním spoločných pravidiel. V novej fáze európskej prisťahovaleckej politiky by sa mal prijať strategický prístup so strednodobou a dlhodobou víziou, pričom by sa malo zamerať na nájdenie celistvého a komplexného spôsobu zabezpečovania zákonných, otvorených a pružných kanálov na prijímanie prisťahovalcov do EÚ⁽¹²⁾. Vzhľadom na súčasnú krízu si to bude vyžadovať spoločný prístup k správe vonkajších hraníc, pričom by sa Komisii a európskym agentúram mala dať právomoc vykonávať operačné úlohy s primeranou úrovňou financovania.

⁽⁶⁾ COM(2015) 451 final.

⁽⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 6.

⁽⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁹⁾ <http://data.unhcr.org>.

⁽¹⁰⁾ Tlačová správa „Utečenecká kríza: Európska komisia podniká rzné kroky“ (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_sk.htm).

⁽¹¹⁾ <http://www.unhcr.org/>.

⁽¹²⁾ Prieskumné stanovisko na tému „Európska prisťahovalecká politika“, hlavný spravodajca: Giuseppe Iuliano (Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2014, s. 7).

3.2. EHSV si želá prispievať vypracúvaním strategických návrhov na základe svojich predchádzajúcich stanovísk o záležitostiach v oblasti migrácie⁽¹³⁾. **Sociálni partneri a zástupcovia organizovanej občianskej spoločnosti a sociálneho dialógu** by sa mali zapojiť do celého diskusného procesu vedúceho k ďalšej fáze **európskej migračnej politiky**. „**Sociálny rozmer**“ je **klúčom** k zabezpečeniu pridanej hodnoty, proporcionality a vplyvu týchto politík.

3.3. EHSV žiada, aby sa v tejto súvislosti zohľadnila **demografická situácia, starnutie obyvateľstva a situácia na trhoch práce v členských štátoch**. V prieskumnom stanovisku z roku 2011⁽¹⁴⁾ o **úlohe prisťahovalctva v demografickom kontexte v Európe** EHSV podčiarkol, že by sa mal zvýšiť počet prisťahovalcov a ich rodinných príslušníkov, ktorí prídu do Európy za prácou. EÚ potrebuje **otvorené a flexibilné právne predpisy**, ktoré by umožňovali prisťahovalctvo za prácou transparentnými legálnymi cestami, a to tak pre pracovníkov s vysokou a strednou kvalifikáciou, ako aj v oblastiach vyžadujúcich si nižšiu kvalifikáciu, pokiaľ si budú môcť členské štáty určiť počty prijímaných osôb. Zároveň sa uznáva, že prisťahovalctvo nie je jediným riešením nedostatku pracovných síl na trhu práce a členské štáty môžu zvážiť aj iné primeranejšie riešenia.

3.4. EHSV dôrazne vyzýva k revízii Dublinského nariadenia, keďže Súdny dvor Európskej únie a Európsky súd pre ľudské práva poukázali na podstatne slabé stránky tohto nariadenia. Prepojenie zodpovednosti za preskúmanie postavenia utečenca hraničným štátom, v ktorých došlo k prvotnému vstupu, spôsobilo týmto štátom nadmerné zaťaženie.

3.5. EHSV je veľmi znepokojený súčasným oslabovaním Schengenskej dohody, keďže ide o jeden zo základných výdobytkov v prospech občanov EÚ. Vyjadruje poľutovanie nad rozhodnutím tých členských štátov, ktoré zaviedli alebo plánujú zaviesť hraničné kontroly v rámci schengenského priestoru, a žiada, aby Komisia pozorne sledovala vývoj tejto situácie a zabezpečila rýchly návrat do normálu.

3.6. V oznámení sa uvádza, že akčný plán by sa mal vnímať v širšom kontexte snáh EÚ riešiť hlavné príčiny neregulárnej migrácie a ďalej sa v nasledujúcej vete zmiňuje o politike, ktorej cieľom je identifikovať, zadržiavať a likvidovať plavidlá používané prevádzачmi. EHSV dôrazne nesúhlasí s tým, že prístup k plavidlám je hlavnou príčinou neregulárnej migrácie. Naopak, ak sa bude klásť striktný dôraz na konfiškáciu plavidiel, riziko pre prevádzaných migrantov sa iba zvýši, keďže prevádzачi používajú tie najlacnejšie a najnebezpečnejšie plavidlá.

3.7. EHSV odporúča, aby sa riešila neefektívnosť politík rozvojovej pomoci pre krajiny pôvodu migrantov, a členské štáty EÚ sa musia opätovne zaviazat k vyčleneniu sľubovaných 0,7 % hrubého národného dôchodku na rozvojovú pomoc. Okrem toho by EÚ mala zabezpečiť, aby mali ostatné súvisiace politiky, ako je medzinárodný obchod, poľnohospodárstvo, energetika a zahraničná politika, pozitívny vplyv na sociálnu a hospodársku stabilitu a rozvoj krajín pôvodu v súlade so zásadou súdržnosti politík medzinárodnej rozvojovej spolupráce EÚ.

3.8. EHSV uznáva, že ciele pomoci poskytovanej členskými štátmi EÚ a pomoci EÚ sa môžu dosiahnuť len v bezpečnej spoločnosti bez vojen a veľkých problémov v oblasti bezpečnosti. Je preto dôležité, aby medzinárodné spoločenstvo vykonávalo ciele trvalo udržateľného rozvoja, ktoré prijali svetoví vedúci predstavitelia na samite OSN v septembri 2015. K týmto cieľom patrí ukončenie chudoby, posilnenie postavenia všetkých dievčat a žien, znižovanie nerovnosti v rámci krajín a medzi nimi, podporovanie udržateľného, inkluzívneho a udržateľného rastu a dôstojnej práce pre všetkých, ako aj **podporovanie mierových a inkluzívnych spoločností**.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV víta ciele uvedené v oznámení Komisie o akčnom pláne proti prevádzaniu migrantov, ale dôrazne odporúča, aby sa v tomto pláne zaujal vyváženejší a komplexnejší prístup, ak sa majú tieto ciele dosiahnuť. EHSV poznamenáva, že sa neuvádzajú žiadne podrobnosti o tom, ako bude EÚ chrániť prevádzané osoby a ako im bude pomáhať a neuvádza sa ani žiadny osobitný odkaz na pozitívnu úlohu migrácie na európsky trh práce a hospodársky rozvoj.

⁽¹³⁾ EHSV, „Prisťahovalctvo: Integrácia a základné práva“, 2012 (<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-822-en-c.pdf>).

⁽¹⁴⁾ Prieskumné stanovisko EHSV s názvom Úloha legálneho prisťahovalctva v demografickom kontexte, spravodajca: Luis Miguel Pariza Castaños (Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 6).

4.2. EHSV poznamenáva, že hoci sa rozlišuje medzi prevádzaním migrantov a obchodovaním s ľuďmi, nerozlišuje sa medzi migrantmi a žiadateľmi o azyl. Generálny tajomník OSN európskym tvorcom politik tento dôležitý aspekt pripomenul: „Veľká väčšina ľudí, ktorí podnikajú túto namáhavú a nebezpečnú cestu, sú utečenci z krajín, ako je Sýria, Irak a Afganistan. V medzinárodnom práve sa stanovuje – a štáty to už dávno uznali – právo utečencov na ochranu a azyl. Pri posudzovaní žiadostí o azyl štáty nemôžu robiť rozdiely na základe náboženstva či inej identity – ani ľudí nemôžu nútiť, aby sa vrátili na miesta, z ktorých utiekli, ak existuje opodstatnená obava z prenasledovania alebo útoku. Nejde tu len o záležitosť medzinárodného práva, ale aj o našu povinnosť ako ľudských bytostí.“ Pokračoval: „Vyzývam všetky zainteresované vlády, aby reagovali komplexnejšie, rozširovali bezpečné a zákonné migračné cesty a konali ľudsky, súciteľne a v súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami“⁽¹⁵⁾. EHSV odporúča, aby sa so všetkými osobami, ktoré absolvujú nebezpečnú cestu do Európy, zaobchádzalo ako s utečencami v súlade s Ženevským dohovorom z roku 1951 a jeho protokolom z roku 1967, ak sa nepreukáže opak.

4.3. Pohotovjšia policajná a justičná reakcia

4.3.1. EHSV uvádza, že komplexnejším prístupom k boju proti prevádzaniu bude poskytnúť žiadateľom o azyl prístup k bezpečným a zákonným migračným cestám. Tento prístup spolu s narúšaním organizovaných zločineckých sietí prostredníctvom spravodajských a finančných vyšetrovaní bude účinnejší, ľudský a nákladovo efektívny.

4.3.2. EHSV dôrazne odporúča, aby politickí predstavitelia EÚ zabezpečili zásadu „nespôsobovania žiadnej škody“ a zvažili zamýšľané a nezamýšľané dôsledky svojich zásahov. Počet ľudí, ktorí sa vydali na nebezpečnú cestu do Európy, sa v dôsledku rozhodnutia EÚ prejsť od operácie Mare Nostrum (zameraná na pátranie a záchranu) k operácii Triton (zameraná na cezhraničnú kontrolu) neznížil. Toto rozhodnutie však prispelo k značnému zvýšeniu počtu úmrtí v Stredozemnom mori. K 31. máju 2015 zomrelo pri pokuse o prechod cez Stredozemné more 1 856 osôb v porovnaní so 425 osobami za rovnaké obdobie v roku 2014⁽¹⁶⁾. To vysvetľuje aj presun migračných tokov k cestovaniu po zemi cez západný Balkán do Maďarska. Osoby, ktoré odpovedali na otázky na oboch stranách maďarskej hranice uviedli, že si zvolili balkánsku trasu, pretože nebola taká drahá a odporúčali ju prevádzачi.

4.3.3. EHSV poznamenáva, že prevádzачi sú schopní prispôsobiť sa politickým rozhodnutiam EÚ, ako je posilnenie hraničných hliadok v oblasti Stredozemného mora a ničenie plavidiel. Nezamýšľaným výsledkom „vojny proti prevádzčom“, ktorú vedie EÚ, je chaos na hraniciach, ľudia umierajúci na európskych cestách aj na mori, ako aj napätie medzi členskými štátmi EÚ.

4.4. Posilnená prevencia prevádzania a pomoc zraniteľným migrantom

4.4.1. EHSV súhlasí s tým, že Komisia musí posilniť prevenciu prevádzania a pomáhať zraniteľným migrantom. Treba to však urobiť jednotným spôsobom, pričom hlavnou prioritou musí byť záchrana životov.

4.4.2. Podľa údajov agentúry Frontex pochádza 70 % tých, ktorí využívajú prevádzáčov na prechod cez hranice EÚ, zo Sýrie, Eritrey a Iraku. Na základe údajov Eurostatu sa miera uznaných žiadostí štátnych príslušníkov týchto krajín o azyl v EÚ rovná alebo je vyššia ako 75 %. Vzhľadom na to, že jednotlivci a rodiny sú na úteku z dôvodu *obavy z prenasledovania alebo útoku*, akákoľvek mediálna kampaň o rizikách prevádzania je zbytočná.

4.4.3. EHSV pripomína Komisii, že už existujú nástroje na prijatie opatrení proti zamestnávaniu neregulárnych migrantov na vnútroštátnej úrovni. Návrh Komisie využiť obmedzené zdroje a zamerať sa na osobitné hospodárske sektory na úrovni EÚ bude nákladný a neúčinný.

⁽¹⁵⁾ Vyhlásenie, New York, 28. augusta 2015.

⁽¹⁶⁾ Údaje Medzinárodnej organizácie pre migráciu (dostupné na: <http://missingmigrants.iom.int/incidents>). „Prečítajte si všetko o migrácii, Aktualizácia o Stredozemí: príchod 101 900 migrantov do Európy v roku 2015“ (dostupné na: <http://weblog.iom.int/mediterranean-flash-report-0>) (prístup k obom 10. júna 2015).

4.4.4. EHSV víta vyhlásenie v akčnom pláne o poskytovaní „pomoci a ochrany prevádzaným migrantom, najmä zraniteľným skupinám, akými sú ženy a deti.“ EHSV však poznamenáva, že okrem tohto vyhlásenia sa v akčnom pláne presne neuvádza, čo EÚ urobí. Tento bod je dôležitý, keďže veľký počet osôb hľadajúcich ochranu v Európe, sú deti bez sprievodu a odlúčené od svojich rodičov. Do Talianska, Maďarska a na Maltu prišlo počas prvých deviatich mesiacov roka 2015 približne 19 000 detí bez sprievodu a odlúčených od svojich rodičov. Niektoré hraničné štáty EÚ nedodržiavajú v plnej miere medzinárodné normy a majú zlé podmienky prijímania, slabé postupy pri určovaní štatútu, nízku mieru uznávania žiadostí, ako aj nedostatočný prístup k udržateľným riešeniam z hľadiska hygienických zariadení a bývania. V akčnom pláne je potrebné presne stanoviť, ako sa pomôže členským štátom s potrebnými zdrojmi na plnenie ich záväzkov a zodpovednosti podľa medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa ⁽¹⁷⁾.

4.4.5. EHSV je presvedčený, že najúčinnnejším spôsobom, ako poskytovať pomoc a zároveň oslabovať siete prevádzáčov, je obmedziť počet tých, ktorí vyhľadávajú ich služby, poskytnutím alternatívnych, zákonných prostriedkov ako cestovať do Európy z tretích krajín v susedných regiónoch Európy. Týmto spôsobom sa budú chrániť základné práva, ako sa uvádzajú v Charte základných práv EÚ.

4.4.6. EHSV opakuje, že je dôležité rozlišovať prevádzáčov usilujúcich sa o zisk od prevádzáčov, ktorí migrantom pomáhajú. Tisíccky európskych občanov im poskytli dopravu a útočisko, či už za žiadne, riadne alebo nižšie náklady. Humanitárna pomoc a solidarita by sa mala podporovať a nepenalizovať v rámci agendy EÚ proti prevádzaniu migrantov.

4.4.7. EHSV súhlasí s tým, že účinnosť politiky návratu EÚ sa musí zlepšiť, a využíva túto príležitosť, aby Komisii pripomenul jej početné odporúčania, že ľudské práva žiadateľov o azyl sa musia vždy dodržiavať, od ich záchranu alebo prijatia, pričom ich žiadosti sa musia posudzovať s ohľadom na to, či jednotlivec žiada o postavenie osoby s ochranou alebo je v neregulárnej situácii. Repatriácia migrantov musí byť v súlade so zavedenými pravidlami, ktoré zaručujú, že žiadna osoba by sa nemala previesť, vyhostiť alebo vydať do štátu, kde jej vážne hrozí trest smrti, mučenie alebo iné neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest – zásada zákazu vrátenia alebo vyhostenia. EHSV pripomína, že nesúhlasí s navracaním maloletých bez sprievodu, jednotlivcov, ktorí potrebujú zdravotnícku starostlivosť, a tehotných žien.

4.5. Užšia spolupráca s tretími krajinami

4.5.1. EHSV dôrazne podporuje úzku spoluprácu s tretími krajinami pozdĺž celej trasy prevádzania. Zatiaľ čo výbor súhlasí s tým, že je potrebné sústrediť sa na podporu správy hraníc, je takisto presvedčený, že práve v tejto oblasti by kľúčovou prioritou mala byť spolupráca a koordinácia EÚ medzi existujúcou sieťou styčných dôstojníkov pre prísťahovalectvo, európskymi úradníkmi pre migráciu a diplomatickými zástupcami členských štátov.

4.5.2. Cieľom tejto koordinácie by malo byť, aby inštitúcie EÚ – Európska komisia, Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a členské štáty – zaviedli dohodnuté postupy, ktoré umožnia osobám žiadať o humanitárne víza a azyl zo svojich domovských krajín alebo z bezpečnej susednej krajiny, vďaka čomu sa tak zabezpečí alternatívna, ľudská a legálna cesta do Európy. Koncepcia krízových vstupných centier („hotspots“) by sa mala vytvoriť v susedných krajinách, ako je Turecko, Libanon, Jordánsko a Líbya, kde by sa tieto osoby mohli posúdiť, a tie osoby, ktoré spĺňajú mieru uznávania žiadostí o azyl v EÚ, môžu dostať humanitárne víza, ako to v súčasnosti prebieha v Brazílii. Je takisto dôležité podporovať dialóg a zapájať organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sú pri týchto opatreniach v priamom kontakte s utečencami, s cieľom zabezpečiť ochranu ľudských práv, ako aj vyššiu účinnosť pri spracovaní žiadostí.

⁽¹⁷⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>.

4.5.3. Tieto humanitárne víza majú výhodu v tom, že znižujú tlak na hraničné štáty EÚ, a tak zabezpečujú, že sa so žiadateľmi o azyl zaobchádza v súlade so základnými právami EÚ a s dohovorom OSN o právach dieťaťa. Okrem toho sa tak prevádzanie migrantov stáva vysoko rizikovou činnosťou s nízkym ziskom. Právo zostať by mohlo byť dočasné na základe toho, či je bezpečné vrátiť sa do krajiny pôvodu alebo či je prepojené s trhom práce, vzhľadom na nedostatočne kvalifikovanú pracovnú silu a demografické problémy, ktoré majú vplyv na rast v Európe.

V Bruseli 10. decembra 2015

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS
